MALTA

QORTI CIVILI, PRIM AWLA
MALTA

ONOR. IMHALLEF
CARUANA DEMAJO GIANNINO

Seduta tad-29 ta' Ottubru, 2002

Citazzjoni Numru. 2111/1998/1

~itaz. nru 2111/1998
Atlas Insurance Agency Limited* b]ala a[enti Malta tas-so`jetà estera *Guardian Royal Exchange Assurance p.l.c. proprio* u kif surrogata fid-drittijiet ta' l-assikurat tag]ha *Michael Attard Limited
versus
Seamalta Company Ltd* u *The Cargo Handling Company Ltd

F'din il-kaw\a s-so`jetà attri`i, li hija so`jetà assikuratri`i, qieg]da tfittex li tie]u ming]and il-konvenuti spejje\ li]allset lill-assikurat tag]ha g]all-]sara li saritlu mill-konvenuti.

1. I~-~ITAZZJONI

I`-`itazzjoni tg]id illi fil-21 t'Ottubru 1997 is-so`jetà *Michael Attard Limited* kienet da]]let f'Malta fuq il-bastiment *Nicolas A* konsenja ta' vetturi tal-marka *Peugeot* li waslu bi ]sarat u nuqqasijiet. Billi l-vetturi kienu assikurati mas-so`jetà attri`i, din ]allset, g]an-nuqqas u g]all-]sarat li [arrab l-importatur, is-somma ta' elf u tlieta u ]amsin lira u wie]ed u erbg]in `ente\mu (Lm1,053.41), u erbg]a u sittin lira (Lm64) o]ra b]ala *survey fees*, b'kollox elf mija u sbatax-il

lira u wie]ed u erbg]in `ente\mu (Lm1,117.41), u [iet surrogata fid-drittijiet ta' l-importatur.

Billi qieg]da tg]id li l-konvenuti, jew xi wa]da minnhom, ja]tu g]al dan it-telf, is-so`jetà attri`i fet]et din il-kaw\a u qieg]da titlob illi l-qorti:

1. tg]id li l-konvenuti g]andhom iwie[bu, jew tg]id min minnhom g]andu jwie[eb, g]an-nuqqas u g]all-]sarat li g]alihom g]amlet tajjeb l-attri`i;
2. tillikwida d-danni fis-somma ta' elf mija u sbatax-il lira u wie]ed u erbg]in `ente\mu (Lm1,117.41); u
3. tikkundanna lill-konvenuti, jew tikkundanna lil min minnhom ja]ti, i]allsu s-somma ta' elf mija u sbatax-il lira u wie]ed u erbg]in `ente\mu (Lm1,117.41) imfissra fuq, flimkien ma' l-ispejje\ u l-img]ax minn dak in-nhar li kienet notifikata `-`itazzjoni.

Talbet ukoll l-ispejje\ tal-kaw\a.

2. L-E~~EZZJONIJIET

Is-so`jetà konvenuta *The Cargo Handling Company Limited* ressqet dawn l-e``ezzjonijiet:

1. trid issir prova li l-]sarat u n-nuqqasijiet saru waqt li l-vetturi kienu f'idejn l-e``ipjenti, u li kienu ng]atawlha ming]ajr]sara;
2. is-so`jetà e``ipjenti ma g]andhiex twie[eb g]all-]sarat u g]an-nuqqasijiet billi hi qdiet l-obbligi kollha li l-li[i tqieg]ed fuqha;
3. l-ammont mitlub fi`-`itazzjoni huwa wisq, u s-so`jetà attri`i g]andha turi kif waslet g]al dak l-ammont;
4. it-talba g]all-img]ax minn dak in-nhar tan-notifika ma tistax tintlaqa' g]ax l-e``ipjenti qatt ma kienet imsej]a biex t]allas xi danni, u l-likwidazzjoni ssir fis-sentenza finali; u
5. it-talbiet ta' l-attri`i safejn mag]mula kontra l-e``ipjenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt u g]andhom ji[u mi`]uda, bl-ispejje\.

Is-so`jetà konvenuta l-o]ra, *Sea Malta Company Limited*, ressqet dawn l-e``ezzjonijiet:

1. id-danni mitluba mill-attri`i ma jirri\ultawx mit-*tally sheet*;
2. l-e``ipjenti hija me]lusa mir-responsabbiltà ta]t klawsola ta' esoneru stipulata fil-polza tal-kariku; u
3. it-talbiet ta' l-attri`i huma infondati fil-fatt u fid-dritt.

3. IL-FATTI TAL-KA|

Il-fatti ta' dan il-ka\ [raw hekk: is-so`jetà *Michael Attard Limited* da]]let f'Malta tlieta u disg]in (93) vettura tal-marka *Peugeot* fuq il-bastiment *Nicolas A* tas-so`jetà konvenuta *Sea Malta Company Limited*. Il-polza tal-kariku turi li l-vetturi li tg]abbew kienu "*new vehicles in good starting condition*" [1].

Meta l-vetturi twasslu Malta u tni\\lu minn fuq il-bastiment fil-21 ta' Ottubru 1997, sar *tally* u nstab illi erbg]a (4) minnhom kellhom xi]sarat[2]. Il-vetturi, wara li tni\\lu minn fuq il-bastiment, ittie]du f'idejn is-so`jetà konvenuta *The Cargo Handling Company Limited* u ng]ataw lill-importatri`i fit-22 ta' Ottubru 1997; mill-*gate pass-out* relativ jidher illi l-]sarat u n-nuqqasijiet komplew \diedu[3]. Wara li l-vetturi ttie]du mis-so`jetà importatri`i, sar *survey* u saru wkoll it-tiswijiet me]tie[a li [ew jiswew elf u tlieta u]amsin lira u wie]ed u erbg]in `ente\mu (Lm1,053.41)[4]. Is-so`jetà attri`i, b]ala assikuratri`i, g]amlet tajjeb g]al dawn il-]sarat u kienet surrogata fid-drittijiet ta' l-assikuratur[5].

L-attri`i qieg]da titlob ukoll erbg]a u sittin lira (Lm64) b]ala *survey fee*: erba' liri (Lm4) g]al kull wa]da mis-sittax-il (16) karrozza li kellhom]sarat jew nuqqasijiet u g]alhekk kellha ssir *survey* fuqhom.

4. KONSIDERAZZJONIJIET TAL-QORTI

Ix-xiehda turi li l-vetturi tg]abbew bla]sara fuq il-bastiment, ni\lu minn fuq il-bastiment b'xi]sarat u nuqqasijiet, u bejn il-waqt li ni\lu minn fuq il-bastiment u l-waqt meta, l-g]ada, ing]ataw lill-importatur, sarulhom aktar]sarat u nuqqasijiet.

4.1 L-e``ezzjonijiet ta' *The Cargo Handling Company Limited*

Dawn il-]sarat u nuqqasijiet l-o]ra [raw wara li l-vetturi tni\\lu minn fuq il-bastiment i\da qabel ma ng]ataw lill-importatur g]ax jirri\ultaw mill-*gate pass-out*. Dan ifisser li l-]sara u n-nuqqasijiet [raw waqt li l-vetturi kienu f'idejn is-so`jetà *The Cargo Handling Company Limited* u jfisser

---

1 *Fol.* 17.

2 *Fol.* 25.

3 *Fol.* 13 *et seq.*

4 *Foll.* 6 *et seqq.*

5 *Fol.* 36.

ukoll li din naqset mill-obbligazzjoni kuntrattwali tag]ha li t]ares sew il-vetturi waqt li dawn kienu fdati fil-kustodja tag]ha: ladarba *The Cargo Handling Company Limited* ma g]amlitx dak li kien me]tie[biex t]ares]wejje[ ]addie]or fdati f'idejha, g]andha twie[eb g]al dan in-nuqqas, i\da, naturalment, g]andha twie[eb biss g]an-nuqqasijiet u g]all-]sarat li [raw waqt li l-vetturi kienu f'idejha u mhux waqt li kienu f'idejn]addie]or. G]alhekk, l-ewwel tliet e``ezzjonijiet u l-]ames e``ezzjoni g]andhom jiftehmu fis-sens biss li *The Cargo Handling Company Limited* ma twe[ibx g]all-]sarat li saru waqt li l-vetturi kienu fuq il-bastiment.

Ir-raba' e``ezzjoni tg]id illi l-konvenuta ma g]andhiex t]allas l-img]axijiet.

Dwar l-img]ax, il-qorti ma tarax g]ala min jikkontesta talba g]alkemm ja]ti g]all-]sara, u g]alhekk i\omm f'idejh sakemm iddum il-kaw\a flus li jmissu lil]addie]or, g]andu jkun stmat a]jar minn min jistqarr il-]tija tieg]u u j]allas mill-ewwel. Min jie]u r-riskju li jikkontesta kaw\a, u g]alhekk itawwal i\-\mien tal-]las, g]andu jwie[eb g]all-konsegwenzi kollha tad-dewmien.

L-e``ezzjoni dwar l-img]ax hija g]alhekk mi`]uda.

4.2 L-e``ezzjonijiet ta' *Sea Malta Company Limited*

Is-so`jetà konvenuta l-o]ra *Sea Malta Company Limited* g]andha t]allas biss ta' dak li naqas waqt illi l-vetturi kienu f'idejha. Il-klawsoli ta' e\oneru li fuqhom qieg]da tistrie] fit-tieni e``ezzjoni tag]ha ma je]ilsuhiex mir-responsabbiltà, g]ax dawn il-klawsoli jistg]u biss jaqilbu l-oneru tal-prova fuq is-so`jetà attri`i biex din turi li l-]sara [rat waqt li l-vetturi kienu f'idejn is-so`jetà konvenuta. {à rajna, i\da, li s-so`jetà attri`i wriet, permezz tal-polza tal-kariku, li l-vetturi ttellg]u bla ]sara u bla nuqqasijiet fuq il-bastiment, u wriet ukoll, permezz tat-*tally sheet*, li xi w]ud minnhom ni\lu bil-]sara. Il-prova li l-]sara [rat waqt li l-vettura kienet f'idejn is-so`jetà konvenuta, g]alhekk, g]amlitha.

In-nuqqasijiet li g]andha twie[eb g]alihom *Sea Malta Co. Ltd* jiswew, b'kollox,]ames mija u tlieta u g]oxrin lira u wie]ed u erbg]in `ente\mu (Lm523.41), skond prospett im]ejji mill-attri`i u mhux kontestat mill-konvenuti[6].

---

6 *Fol.* 57.

Il-]sarat l-o]ra, li ma sarux waqt li l-vetturi kienu f'idejn din is-so`jetà, ma t]allasx g]alihom hi. Il-qorti qieg]da g]alhekk tiddisponi wkoll mit-tielet e``ezzjoni ta' *Sea Malta Co. Ltd.*
Mela *Sea Malta Co. Ltd* g]andha t]allas]ames mija u tlieta u g]oxrin lira u wie]ed u erbg]in `ente\mu (Lm523.41) b]ala sehemha mid-danni, waqt li *The Cargo Handling Co. Ltd* g]andha t]allas il-bqija, li ti[i]ames mija u erbg]a u disg]in lira (Lm594)[7].
Il-qorti g]alhekk tiddisponi mit-talbiet tas-so`jetà attri`i u mill-e``ezzjonijiet tal-konvenuti billi tg]id li s-so`jetà *The Cargo Handling Company Limited* g]andha tag]mel tajjeb g]al danni ta' ]ames mija u erbg]a u disg]in lira (Lm594), u g]alhekk tikkundanna lil din is-so`jetà t]allas lis-so`jetà attri`i din is-somma, flimkien ma' l-img]ax skond it-talba; u tg]id ukoll illi s-so`jetà *Sea Malta Company Limited* g]andha tag]mel tajjeb g]al danni ta' ]ames mija u tlieta u g]oxrin lira u wie]ed u erbg]in `ente\mu (Lm523.41), u tikkundanna lil din is-so`jetà t]allas lis-so`jetà attri`i din is-somma, flimkien ma' l-img]ax skond it-talba.
L-ispejje\ jinqasmu hekk: nofs (½) t]allsu *The Cargo Handling Company Limited*, u n-nofs (½) l-ie]or t]allsu *Sea Malta Company Limited*.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Christine Galea
Dep. Re[.

[7] Lm1,117.41 – Lm523.41 = Lm594.00.